

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

17. Quando, & quomodo vota possint irrita reddi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

ra impediatur, ac turbet. Hoc igitur ita est intelligendum, ut quæ maritum offendunt, vel eius auctoritati, & potestati aliqua ex parte officiant, vota rata non sunt sine expresse, aut tacito eius consensu: quæ verò nihil viro nocent, vim, & locum habent, nec possunt ab illo dissolui. Glossa in c. Manifestum, 33. q. 5. communi consensu recepta. Si roges, an contra vir sine vxoris consensu vouere aliquid possit: Innocentius, Andreas, Antonius Butrius in c. Scriptura, de voto, & vot. redempt. aiunt non posse, quia vir, & vxor sunt pares. Sed verius est, quod Hostien. & Abb. in cap. Scriptura, de vot. & vot. redempt. & Glossa in c. Manifestum, 33. q. 5. tradiderunt, eum posse; quoniam vir est caput mulieris, 1. Cor. 11. & c. Cum caput, 33. q. 5. licet sint pares coniuges in petendo, & reddendo debito, ut dicitur in c. Gaudemus, de diuor. ijs.

Cap. XVII.

Quando, & quomodo Vota possint irrita reddi.

Primo queritur, quot modis vota dissoluantur, siue quot modis quis à voto solvatur?

Resp. multis: ut docent Soc. l. 7. de Inst. q. 4. a. 1. Siluest. votum 4. q. 1. Angel. votum 2. c. 4. Nauarr. in Man. c. 12. n. 63. Rosel. votum 5. Ricard. in d. d. 38. ar. 4. q. 1. **Primo**, absolute. **Secundo**, commutatione. **Tertio**, redèptione. **Quarto**, relaxatione. Explico singulos breuiter. **Tunc** voti vinculo quis absoluitur, quando Ecclesiastici Superioris auctoritate voto liberatur. **Votum** verò commutatur, quado eadem auctoritate obligatio, siue materia voti in aliam materiam trãsfertur: Ut si peregrinationem voueris, quam Episcopus in ieiunia & eleemosynas commutat. **Votum** verò redimitur, cum eius obligatio pecunia loco eleemosynæ data compensatur. **Redemptio** enim voti nihil aliud est, nisi peculiaris quædam eius, vide licet in pecuniam commutatio. **Commutatio** enim fit in quamlibet rem; redemptio verò non nisi data pecunia. **Porro** votum irritum fit, siue Canonici iuris interpretes, & Theologi loquuntur, irritatur, quando Superioris, etiam ciuilem, siue profanam potestatem habentis, auctoritate omnino voti vinculum tollitur; aut quando non impleta, qua factum est, conditione expressa, vel tacita finitur, & cessat eius obligatio. Ex dictis perspiciatur, quid intersit inter hæc, videlicet, irritum votum facere, commutare, redimere, relaxare; de qua re Sotus, Siluester, Angelus, Nauarrus, locis citatis.

Secundo queritur, An vota facta antequam ijs, qui vouerant, essent in cura, & potestate alterius, irrita fieri queant ab eo, in cuius potestatem deuenere: Vt puta, an votum vxoris factum ante coniugium, & votum serui, quod ante seruitutem fecerat, & votum Monachi, quod ante ingressum in Religionem susceperat, maritus, dominus, aut Abbas possint dissoluere? **Inter** omnes conuenit posse huiusmodi vota irrita fieri, si aliqua ex parte officiant ei, in cuius potestate, & cura sunt ijs, qui vouerant, constituti. Ut apertè colligitur ex c. Noluit, 33. q. 5. & docent Ricardus, Paludanus, Astenfis, & inter Pontificij iuris Doctores, Innocentius, Hostienfis, Ioannes Andreas, Abbas, quos ci-

tant Siluester votum 4. quest. 2. Angel. votum 2. numero. Nauarrus cap. 12. numero. 65. versum. in c. 1. in c. 1. in c. 1.

Tota igitur præsens quæstio est de ijs votis, quæ Deo ante nuncupauerant, & nunc nihil domino, aut marito, aut Abbati nocent; de quibus prædicti auctores nihil expresse meminerunt. **Videtur** quibusdam, ea posse dissolui: quoniam ijs auctores generaliter concedunt posse omnia relaxari. Et ratio id videtur efficere, quia etsi voluntas eorum, qui vouerant, dum vota facerent, alteri subiecta non erat, modo tamen subijcitur. **Mihi** videtur distinguendum. Nam in primis, aut vota sunt Monachi, aut serui, vel vxoris, vel alterius. **Vota** Monachi omnia, quæ fecit antequam Monachus esset, in votum Religionis perpetuæ ipso iure commutantur, ut infra clariùs apparebit. **At** verò vota ante seruitutem, vel coniugium facta, si domini, vel mariti debitis obsequijs aliqua ex parte sint incommoda, dissolui possunt: cetera non item, quia, ut statim dicemus, non omnia vota serui, vel vxoris potest Dominus, aut maritus irrita facere:

Tertio queritur, Penes quos sit potestas dissoluenti, hæc est, irrita faciendi vota? **Resp.** cum Sotus lib. 7. de Inst. quest. 3. artic. 1. Siluest. votum 4. quest. 2. Angel. votum 2. numero. 11. Nauarr. c. 12. numero. 65. in Manuali, esse penes eos, quorum potestati, curæ, administrationi rei domesticæ & familiaris subiecti sunt, qui Deo vota nuncupant; è quibus sunt dominus, pater, tutor, curator, maritus, Abbas, comparatione seruorum, filiorum familias, pupillorum, minorum, vxorum, & Monachorum. **Ex** quo intelligitur, eiusmodi auctoritatem non esse Ecclesiasticam, aut spiritualem, sed ciuilem, & profanam. **Deinde** hanc potestatem non ex iure Canonico, sed ex iure naturali descendere; quoniam tota in gubernatione & administratione rei domesticæ & familiaris innititur, aut in potestate, qua quidam non suis, sed alieni iuris esse dicuntur, cuiusmodi sunt seruus, & filius familias. **Vnde** fit, ut hæc potestas vota irrita faciendi sit etiam penes gentes à Christi fide & Religione alienas. **Potestatem** constat, hoc ius pertinere ad Superioris potestatem ratione rei, & materie voto promissæ: quæ cum Superioris potestati aliqua ex parte noceat, ipsi subijcitur; & proinde votum locum, & vim non habet, nisi ratum id habeat. **Hinc** etiã efficitur, ut penes Episcopum non sit talis auctoritas rescindendi vota eorum, quorum spiritualis cura est ipsi commissa: non enim domesticam eorum administrationem & curam gerit.

Quæres, an saltem Romanus Pontifex auctoritatem habeat reddendi irrita, & dissoluenti vota laicorum, seu hominum secularium? **Resp.** Sotus, loc. cit. non habere, quia eius cura non est domestica administratio, & gubernatio personarum. **Deinde** quæres, an saltem Clericorum, Monachorum, & Religiosorum possint vota rescindere? **Sotus** id videtur concedere l. 7. de Inst. q. 3. a. 1. **Sed** distinguere oportet. **Aut** enim sunt vota Clericorum, qui nullius religionis solenni professione adstringuntur: aut sunt vota Monachorum, vel aliorum Religiosorum. **Si** vota sint Clericorum, qui ab omni religionis instituto, & vinculo liberi, & soluti sunt, quauis in ea plenam potestatem sim-

plici.

placiter habere non videatur: at si Clericus vo-
uerit aliquid, quod ad gubernationem Eccle-
siarum, Beneficiorum, & rerum ecclesiastica-
rum pertineat, videtur id votum posse irritum
facere: tum quia tacita conditione videtur fa-
ctum, ea nimirum, si Romano Pontifici placue-
rit: tum quia aliqua ex parte eius supremæ pote-
stati obest. At in cæteris votis, quæ ad preces, ie-
iunia, vel eleemosynas pertinent, non videtur
Romanus Pontifex talem potestatem habere: li-
cet ea possit redimere, & commutare, & eorum
vinculo ligatos absolueri iustis de causis.

Monachorum verò & Religiosorum vota iux-
ta Caietani in 2. 2. quæst. 88. artic. 12. & Nauarri in
capit. 12. numer. 76. in Manuali. sententiam, potest dis-
soluere, & irrita reddere; quia hæc vota non ma-
gis videntur esse subiecta Religiosorum Præ-
fectis, quam Romano Pontifici. Ergo sicut illi pos-
sunt, potest potiori iure, & ratione Pontifex:
nam tacita conditione videtur facta, si ipsi vi-
delicet grata, acceptaque sint. Existimo ea omnia
posse liberè relaxare, quæ possunt Religionum Præ-
fecti, & alia multa, quæ nec ipsi Præfecti
queunt. Ex dictis perpicitur, posse eam foemi-
nam, quæ cæteris sanctimonialibus præest, ea-
rum vota dissolvere, quæ bonæ totius familiæ
gubernationi incommodant, SI QUÆRAS, an
ij, qui vice aliorum Superiorum funguntur, ha-
beant auctoritatem irrita faciendi vota eorum,
qui sunt in cura, & potestate superiorum: videlicet
ea subditorum vota, quæ possent rescindere Su-
periores, si adessent? Resp. posse, si illam vicari-
am iurisdictionem habeant auctoritate legis,
canonis, vel cõstitutionis, vel auctoritate princi-
pis, aut alicuius alterius legitimi Superioris, vel
auctoritate ipsius Superioris, cuius vice fungit,
dummodo ab eo demandatam iurisdictionem
habeant generalem ad omnes causas, & nego-
tia, nõ contractã, & restrictã ad certas causas.

Quartò queritur, An vota auctoritate legiti-
ma semel irrita effecta reuiscant postea, cum
ij, qui vouerant, à potestate, & gubernatione al-
terius eximuntur? Sensit Innocentius in cap. Scri-
ptura, de voto, & voti redempt. filiorum familias vo-
ta impleri, & reddi debere potestate patriã so-
luta. Idem fortassis dixisset de votis vxorum, ser-
uorum, & Monachorum. Cui sententiæ ad stipu-
lantur Hostiensis, Ioann. Andr. Antonius Butri-
us ibidem, & Rosell. in verbo, Votum, 2. numero 7. &
numero 13. vt testatur Siluester votum 4. quæstione 2.
Abbas verò in capit. Scriptura, citato, ait, se de hac
sententia Innocentij dubitare ob ea, quæ dicuntur
in capite Quidam, & capite Placet, de conuers. coniug.
Vbi, si vir est in Religionem ingressus contradi-
cente, vel ignorante vxore; ea repetente, cogitur
egredi; nec mortua vxore, ad regrediendum in
Religionem compellitur, quoniam quo tempo-
re non poterat, in eam fuerat ingressus, & eam
professus. Ergo idem, inquit Abbas, iuris est in fi-
lio. Theologi, Caietanus, 2. 2. quæstione 88. articulo 8.
versiculo Vota subditorum, Sotus libro 7. de Iustitia, quæ-
stione 3. articulo 1. versiculo Aliud post dubium, sequitur.
Siluester votum 4. quæstione 2. Angel. votum 2. quæsti-
one 17. Nauarrius in Manuali, capite 12. numero 66. ex
Paludano 4. distinctione 38. quæstione 4. Innocentij
sententiam refutant, eo quod obligationes ex-

tingunt non redeunt, nisi reuocentur. Nam in l. cõ
ex causa. c. de remissione pignoris dicitur: Obligatio semel
extincta inflaurari non potest. Item: Mortua non reuiscunt
per naturam. Rosell. Innoc. defendit, quoniã ait vo-
ta non fuisse extincta, sed suspensa & quasi sopita:
nec enim Innocentius ignoabat semel sublata
& rescissas obligationes non redire. Profecto In-
nocentius nunquam docuit vota semel irrita fa-
cta reuiscere, sed solum vota filiorum familias
patriã potestate soluta impleri, ac reddi debere:
nam eò quod facta sunt absolurè, & simpliciter,
censentur implenda ad tempus, in quo filij fami-
lias erunt sui iuris, & interim viuent patre su-
spensa: vt Innocentij sententia intelligatur, scire
oportet eos, qui sunt in potestate aliorum, posse
vota facere tripliciter. Primò, ita vt vota ipsa re-
ferantur ad tempus, in quo erunt sui iuris ij, qui
vouent: & hæc vota non semper possunt irrita fa-
cere Superiores, vt dicam inferius. Secundo mo-
do, ita vt referantur expressè ad tempus, in quo
ij, qui vouent, non sui, sed alieni iuris sunt: & hæc
vota, si irrita faciant Superiores, nunquam post-
ea reuiscunt: nec Innocentius hoc negauit. Ter-
tiò, si iura vota possunt absolurè, & simpliciter, ita
vt nec referantur ad tempus, in quo non sunt sui
iuris, qui vouent, nec ad tempus, in quo sunt sui
iuris: & hæc vota si Superior irrita faciat, inquit
Innocentius, id locum habet in ea parte, qua po-
test, non in alia; hoc est, facit irrita toto tempore
quo ipse habet in potestate suã eum, qui vouet,
non tamen eo tempore, quo qui vouet, ab ipsius
potestate solutus, ac liber erit. Primum enim po-
test, secundum non item. Hæc est sententia Inno-
centij quam nihilominus cæteri, quos supra no-
minaui Auctores, meritò reliquere.

Quintò queritur, An ad votum rescindendũ,
iusta causa requiratur, an verò sola voluntas suf-
ficiat eius, qui ad id habet potestatem? Non que-
ritur hic, An si Superior absq; causa votum irri-
tum reddat, valeat id, quod facit: nam, conuenit
inter omnes, valere: sed solum queritur, an pec-
cet? Sunt, qui putent, oportere iustam aliquã cau-
sam iubesse; alioqui erit opus otiosum. Sed verius
est, quod tum Canonici iuris periti, tum Theolo-
gi, & Summistæ docuerunt, nullam causam requi-
ri, vt ipsa voti relaxatio sine peccato fiat: quoniã
vota facta sunt ea tacita conditione, si ea superio-
ri placuerint. Præterea in hoc potestas rescindē-
di, & dissoluendi vota; distinguitur à potestate
absoluendi: quod votorum absolutio, vt per Su-
periores absq; peccato fiat, causam iustã, ac de-
bitam postulat, vt postea dicemus; at voti abroga-
tio nõ item. Postremo, quia superior ideo potest
votum subditi irritum facere, quia est votum in
materia, & re ipsi subiecta, & quæ ei incomodat,
& nocet, ergo suo iure vt potest. Nec obstat, qd di-
citur otiosum esse opus, si superior votum irritũ
facit absq; causa: nam aliud est votum otiosè su-
periorè rescindere, aliud sine causa iusta, sola vo-
luntate rescindere. Non enim in præsentia qua-
rimus, otiosè nec ne superior voti vinculum re-
scindat, ac dirimat; sed an peccet, si votum irritũ
faciat nudo, & arbitrato suo absq; alia iusta cau-
sa? Et dicimus, non peccare; quoniam suo iure vti
tur. Ita Siluester votum 4. q. 2. vers. 6. Innoc. Ioan.
Andr. Hostiensem secutus, Angelus votum 2. nu-
mera

mero decimo, Paludanus 4. distinctione 33. questione 4. art. 2.

Sexto queritur, an qui habet potestatem dissolventi vota alicuius sibi subiecti, si ea semel rata, & accepta habeat, possit postea nutu suo absq; vlla alia iusta causa, eadem rescindere. Resp. iusta aliquando posse causam accidere, vt postea dissoluar pro occasionibus nouis oblati. Si verò semel relaxata fuerint, & irrita facta, siue causa iusta, siue absq; illa, ratum, & firmum est, quod fit, & nihil peccat is, qui vouit promissa non præstans. Ita Silvester, Angelus, Paludanus, Caietanus locis supra citatis. Ita etiam Canonici iuris Doctores, Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas & Abbas locis item supra relatis.

Quæres, An peccet Superior, cum votum subditi irritum facit sine causa, postquam illud votum ratum habuit? Resp. cum Silu. votum 4. que. 2. vers. 6. Nauarro c. 12. sui Manual. nu. 61. cum peccare, quia postquam votum semel ratum habuit, non debet illud sine causa rescindere. Item, postquam subdito facultatem dedit, qua votum fecit, non debet absq; causa eam facultatem reuocare.

Septimo queritur de Votis filiorum familias, An omnia vota filiorum familias possit pater irrita reddere? Respondeo in hunc modum: Si Vota videlicet personalia Religionis, aut Castitatis simpliciter facta à filio sint ante decimum quartum annum, aut à filia ante duodecimum, omnia possunt à patre dissolui, vt constat ex c. 1. de Regularibus in sexto. & c. Ad nostram, de Regularibus: & colligi potest ex c. Si annum, de iudicijs, in sexto. Post id temporis verò distinguendum est: Aut vota filij nihil iuri, potestati, & domesticæ gubernationi patris officiant, & hæc Vota nequeunt à patre rescindi, qualia sunt vota Religionis, Castitatis, sacrorum Ordinum suscipiendorum, certarum precum recitandarum, certi deniq; facinoris, siue peccati euitandi: Aut aliqua ex parte potestati patris incommodant, & ea vota potest iure dissolui, veluti, si filius familias voueat elemosynas, abstinentias, ieiunia, peregrinationes.

Communis quoq; omnium auctorum sententia est, penes tutorem esse potestatem irrita faciendi vota pupilli, & penes Curatorem ius esse rescidendi vota realia, non personalia minoris: nam sicut filius familias refertur ad patrem, in cuius patria potestate est; sic pupillus ante decimum quartum annum refertur ad tutorem, quando patrem non habet. At minor refertur ad curatorem post decimum quartum annum, vsque ad vigesimum quintum annum: in quo tempore curator solum potest irrita facere vota realia minoris, non personalia: cum tamen tutor ante decimum quartum annum ius habeat rescidendi vota pupilli realia, & personalia: quia filius familias ante eum ætatis annum plenum rationis iudicium ad faciendum votum habere non creditur.

Animaduertendum tamen est, filios familias aliquando bona castrensia, vel quasi castrensia possidere, quorum bonorum dominium, & vsus penes ipsos est: quare sicut ex ijs bonis potest filius familias tuo iure aliquid in pauperum vsus impendere, ita etiam vouere se aliquid daturum ex eis. Sed quid? Si filius familias sim-

plex Religionis votum, vel aliud quodlibet personale fecerit ante decimum quartum annum, & illud votum pater ante id temporis nequaquam rescindit, an postea illud dissolui iure possit? Pono exemplum: Filius familias vouit Castitatem, vel in Religionem ingressum, cum duodecimū ageret annū, nunc verò annū agit decimum octauum. Queritur, an penes patrem sit potestas votum illud irritum faciendi? Dux sunt opiniones: Vna negat, quam tenuit Sotus in libro 7. de Iustitia, questione 3. articulo 2. Alter affirmat, quam probauit Caietanus 2. 2. questione 189. articulo 5. cui sententiæ subscripsit Nauarrus capite 12. sui Manualis, num. 71. & ego etiam ipse libentius subscribo. Sed sciendum est, vt bene etiam Caietanus, & Nauarrus annotarunt: si filius familias post elapsum decimū quartum annū votū antea factum denuo confirmauerit, illud nequaquam posse à patre irritum reddi: quoniam perinde est, ac si filius post decimū quartū voueret annū. Neq; verò filius votum denuo confirmasse, censetur ex hoc, quod centies, aut milies credens suum votum valuisse, in animum inducat, & decernat illud tanquam ratum, & acceptum exsoluere: hoc enim non est votum denuo confirmare, eo quod per ignorantiam voto consentit, ratus id vim habuisse, cum primum fecerat. Denuo igitur votum confirmare dicitur, cum illud redintegrat, ac repetit, tunc enim voto nouum consensum accomodat.

Quæres, an idem iuris sit de seruo? Fingamus enim seruum, dum est in potestate domini, quippiam vouere, cuius votum nunquam Dominus dissoluit: finge quoque postea seruum Domini potestate solutum, sui iuris esse factum. Queritur, an penes Dominum sit potestas eiusmodi votum dirimendi? Sotus idem iuris Domino concedit in votum serui, quod patri in votum filij, ex quo deducit suam sententiam, patrem scilicet non posse votum filij rescindere ante decimum quartum annum, postquam filius id ætatis excefferit: Quia Dominus, inquit, non potest votum serui in seruitute factum dissolui, postquam in effectum est liber. Sed alij hæc opinio Soti ex parte non placet: & merito: pater enim in vniuersum potest filij vota Religionis ante decimum quartum annum irrita facere; at Dominus non omnia potest serui vota dissolui, sed ea dumtaxat, quæ aliqua in parte ipsius serui operas & debitum, ac necessarium obsequium impediunt. Iura item patri concesserunt, vt omnia personalia, & realia vota filij ante decimum quartum annum relaxet, ac dirimat, si velit: quia ante dictam ætatem, filiorum voluntas imperfecta censetur, vt potè pleno rationis iudicio, & deliberatione carens: at vota seruorum non ita rescindit Dominus, quod eorum voluntas imperfecta iudicatur, sed quod eorum actiones, operæ, obsequia, res, & bona domino debeantur. Ex quo efficitur, vt filij vota Religionis ante decimum quartum annum necdum à patre relaxata, possit pater dissolui, postquam filius eam ætatem excefferit, quia voluntas, qua ea facta sunt, imperfecta fuit, & proinde patris potestati subiecta, nisi noua post eam ætatem filij voluntas, quæ in iure perfecta censetur, accesserit.

QVAERES deinde, an post Concilium Tridentinum, in quo, tempus solemne Religionis professionem emittendi, protrahendum est ad annum decimum sextum *Seffio 25. cap. 15. de Regularib. eo ipso prorogatum sit quoque tempus patriæ potestatis, & iuris in vota filiorum, ita ut pater ius habeat omnia eorum vota, si Religionis fuerint, rescindendi ante decimum sextum annum?* *Respondeo*, minimè; quoniam Concilium tantummodo professionis tempus ad decimum sextum annum extendit: In cæteris Religionis votis simplicibus, ius commune non corrigit.

QVAERES in super. An mortuo patre iure mater filij vota Religionis ante decimum quartum annum relaxet? *Respondeo*, nequaquam, quatenus mater est, quoniam mater patriam potestatem in filios non habet, filius enim post patris obitum sui iuris effectus est, quod si mater filiorum sit tutrix, id poterit iure tutricis, non matris: Ita ut patria potestas in vota filij post eius obitum, in tutorem, non in matrem transferit.

Octavo queritur, An si filius ante decimum quartum annum vota Religionis, vel alia personalia fecerit animo, & voluntate sese Deo obligandi, ea que persolendi, postquam eam ætatem excefferit, possit pater ea vota dissolvere. Quod perinde est, ac si quaereretur, an vota personalia, quæ filius familias ante decimum quartum annum facit, & ea referat ad tempus, in quo sui iuris erit, possit pater irrita facere? *Quidam* negant, eo quod huiusmodi votorum solutio referatur ad tempus, quo filij erunt extra annum decimum quartum, & hanc putant Innocentij, Hostiensis, Ioannis Andree, & Abbatis fuisse sententiam in *Scriptura de voto, & voti redempti*. Alij verò affirmant, posse ea vota irrita fieri, auctoritate patris, siue tutoris, quia filiorum voluntas, dum vouent, est patriæ potestati subiecta, tanquam imperfecta: quoniam Canones, leges, & iura filios familias nondum puberes iudicant pleno rationis usu carere. Idem iuris est de votis realibus, quæ faciunt filij impuberes, & ea referunt ad tempus, in quo sui iuris erunt omni potestate patria soluti. Quæ sententia verior alij videretur. Ita sentit Syluestri religio. 2. *quest. 15. versic. Sed si impubes.* & citat Rainer. Astensem, & alios. Idem dicit, *votum 4. quest. 2. versic. 5.* Nam iura, inquirunt, hanc potestatem patri ante decimum quartum annum concedunt, quod ante id tempus filiorum voluntas imperfecta merito iudicatur. Vnde parum refert, si filij dum vouent, voti solutionem in tempus libertatis plenæ, ac perfectæ rejiciant: Satis enim est, si eorum vota, eo quod ex imperfecta voluntate facta esse iure creduntur sint patri potestati subiecta. Nec illi tamen concedunt, idem iuris esse in votis seruorum, vxorum, vel Monachorum, qui dum vouent, vota sua persolueda in tempus suæ libertatis, & iuris coniungunt, ac referunt. Innocentium autem, Hostiensem, Ioann. Andream, & Abbatem hoc solum voluisse testantur, licere filijs sine consensu patrum, ita vouere, non tamen negasse, ea posse patria potestate dirimi, ac rescindi. Mihi hæc sententia probatur, nam merito iura censent, filios ante decimum quartum annum, & filias ante duodecimum annum plenæ animi deliberatione vota non facere; & ideo voluerunt,

ut eorum vota intra huiusmodi ætatem possent irrita fieri auctoritate patris. **Si QVAERAS**, an possit pater, aut curator irrita facere vota realia, quæ filius, siue minor vouendo refert ad tempus, in quo erit sui iuris, si filius, aut minor excefferit, dum vouerit, pubertatis annos. *Respondeo*, non posse, quia huiusmodi vota fiunt ex plena animi deliberatione, & referuntur ad tempus, in quo filij erunt extra potestatem patris, siue curatoris: nec iura concedunt hanc auctoritatem patri, vel curatori.

Nono queritur de votis seruorum, An Dominus possit in vniuersum omnia serui vota dissolvere, Sotus *loco citato* id videtur concedere. *Sed communi Canonici iuris interpretum, & Summistarum sententia comprobatur est, ea tantum vota dominum posse rescindere, quæ iuri, ac potestati ipsius aliqua in parte officiant, & obstant.* Serui enim opera, ars, industria, labor, & res vniuersæ in bonis domini numerantur. Hæc sententia colligitur ex Innocentio, Hostiensis, Ioan. Andree, & Abbate in *cap. Scripturae, citato*: eam verò habent expresse Angelus, Syluester, & Caietanus. Rosella *locis supra citatis*.

Decimo queritur, An dominus possit serui votum dissolvere, quod fecerat antequam in eius potestatem deueniret? *Respondeo*, Innocentium, Hostiensem, Ioannem Andream, & Abbatem in *cap. Scripturae*, innuere, eum posse, si domino incommodet; alioqui, minimè. Ratio vtriusque est, quia dominus habet ius relaxandi vota serui in seruitute facta, si ipsius potestati noceant, cætera verò non item: Ergo habet quoque potestatem ea vota dirimendi, quæ ante seruitutem sunt facta, si ei sint incommoda, alia verò minimè.

Vndecimo queritur, An dominus ius habeat dissoluedi vota serui, quæ seruus ipse ad tempus suæ libertatis, & iuris persolueda promittit? *Ex dictis Innocentij, Hostiensis, Andree, & Abbatis loco citato*, deduci videtur, non habere; quoniam eorum votorum solutio ad tempus libertatis cõfertur; & proinde nihil domino cõstant. *Et ita mihi hoc magis probatur: quoniam, ut ex paulò ante dictis colligitur, dominus nequit serui vota rescindere, nisi quæ sibi aliquid afferunt incommodi.* Sed quid si seruus votum faciat, ad id tempus libertatis suæ, & ad tempus quoque seruitutis persoluedum, an dominus possit irritum facere. *Respondet Syluest. votum 4. quest. 2. dictio. 5.* posse, quod colligit à simili *ex cap. Placet, de conuers. coniuga.* idem confirmari potest *ex cap. Quidam eo. tit.* vbi habetur responsum pontificium de quodam coniuge, qui inuita vxore religionem susceperat, & ea mortua superstes erat: rogatus Pontifex, an vi voti facti coniux superstes ad religionem redire deberet, respondet, ad id faciendum vi voti non compelli: quamuis coniugale debitum exigere nequeat: quoniam *votum, inquit, quo est religionem professus, non valuit; & ideo vxor maritum suum iure repetiuit, & religionis votum irritum fuit. Et ideo vxore mortua votum religionis non reuulscit.* Ergo pari ratione votum serui auctoritate legitima domini irritum factum redire amplius non potest. **Mihi tamen** hæc sententia Syluestri non placet: & vtor simili argumento: si vir religionem vouisset, & votum suum reuulscisset ad tempus, quo de functa

vxore si perites esset, vim profecto votum habuisset, nec potuisset vxoris potestate dissolui, quia nihil vxori nocuisset: ergo si feruus faciat votum, & illud conferat ad tempus, quo erit sui iuris, auctoritate domini dissolui non potest. Quare dicendum puto: Seruum tripliciter vouere posse: aut enim refert votum ad tempus, in quo erit sui iuris; & hoc votum dominus irritum facere nequit: aut refert expressè ad virumque tempus, videlicet libertatis, & seruitutis: & hoc potest dominus ea parte, qua sibi nocet, dissoluere, ex altera parte non item: aut non refert ad vllum tempus expressè; & hoc potest simpliciter domini auctoritate dissolui; nec amplius reuocari.

Duodecimò quæritur de votis vxorum, An penes virum sit potestas omnia vxoris vota dissoluedi? Sotus loco citato, etiam videtur asserere, tale ius penes eum esse. Sed communis Pontificij iuris Doctorum, & Summistarum opinio negat marito id iuris esse; hoc enim insinuant Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, Angelus, Syluester: è Theologis verò Richardus, Paludanus, Caietanus locis supra citatis. Vir igitur ea duntaxat legitime vxoris vota dissoluit, quæ sibi obstant, & incommodant, vel bonam domus, & familiæ administrationem impediunt: vt si vxor voueat peregrinationes, abstinentias, ieiunia, potest vir hæc vota dissoluere: cætera verò non item, cuiusmodi sunt vota recitandi preces aliquas, largiendi eleemosynas ex ijs bonis, quorum habet liberam potestatem, & administrationem; aut si votum fecisset vxor, non mentiendi, nõ peierandi, non dicendi falsum testimonium, vim habuisset, nec potuisset maritus votum huiusmodi irritum facere.

Decimotertiò quæritur, An è contrario possit vxor viri vota relaxare? Innocentius in cap. Scripturae, citato, innuit posse, ita dicens: Sicut vxor nihil potest sine viri consensu vouere, sic nec vir sine vxoris voluntate, quoniam vir, & vxor pares iudicantur, cap. Gaudemus, de diuorijis. Verum contra Innocentium, Hostiensis, & Abbas in eodem capite, merito negant, id potestatis esse penes vxorem. Nam licet, quod attinet ad coniugale debitum pendendum, siue reddendum, sint pares coniuges, in quo locum habet allatum ex iure testimonium; in ipsa tamen domus, & rei familiaris administratione pares minimè iudicantur. Nam vir caput est mulieris, teste Apostolo 1. Corinth. 11. & vt habetur in cap. Cum capus 33. q. 5. Vxor igitur sine consensu viri nequit aliquid polliceri, quod viri potestatem aliqua ex parte impedire, aut perturbare possit. Vir tamen suo iure ieiunia, eleemosynas, abstinentias, peregrinationes, & alia id genus multa iure vouet absque vxoris consensu.

Decimoquartò quæritur, An vir ea vxoris vota iure dissoluat, quæ vouerat ante coniugium? Respondeo cum Innocentio, Hostiensis, Ioan. Andree, Abbate, Glossa, Angelo, Syluestro, & Rosella locis supra citatis, ea posse vota dirimere, quæ sibi, & administrationi familiæ, rei; domesticæ noceant. Quod facile deducitur ex cap. Noluit. 33. q. 5. at cætera minimè. Ratio huius est, quoniam sicut post coniugium facta vota, quæ sibi officiant, iure dissoluit, alia verò nequaquam: sic eodem iure

potest rescindere vota vxoris, Deo ante coniugium nuncupata.

Decimoquintò quæritur, An si vxor quippiam vouerit implendum post solum matrimonium possit maritus dissoluere? Respondeo ex paulo ante dictis, non posse: nam nihil viri potestatem in administranda re familiari, & domestica lædit, aut impedit.

Decimosexto quæritur de votis Monachorum, num Abbas in vniuersum ea rescindere, ac dirimere queat? Dux sunt opiniones: Prima docet ea tantum posse, quæ eius potestatem, & administrationem aliqua ex parte inturbant. Vt cum Monachi aliquid pollicentur in ijs, quæ sunt Abbatis potestati subiecta. Sic Caietanus 2. 2. q. 88. art. 8. Quam sententiam videntur docuisse Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, & Abbas in cap. Scripturae, de voto, & voti redempti. cum aiunt, non licere Monacho quippiam sine Abbatis consensu vouere, quoniam eius voluntas Abbati subijcitur. Secunda opinio generaliter tradit posse Abbatem omnia Monachi vota dissoluere, ideo quòd omnem suam voluntatem in Abbatem transfulerit. Sic Angel. verbo, votum 2. nu. 3. Syluest. votum. 4. q. 2. dicto. 5. Sot. libr. 7. de iust. quest. 3. art. 1. Rosell. votum. 2. num. 14. Nauar. in Manuali, cap. 12. num. 65. qui cum esset antea Caietani sententiam secutus, eam postea renouauit. Vnde Abbatis potestatem in Monachorum vota fatentur talem esse, qualem habet pater in omnia filiorum vota ante decimum quartum ætatis annum in masculo, aut duodecimum in puella: sicut iura, inquit, patri concedunt plenum ius, eo quòd, eo tempore imperfecta sit filij voluntas, sic etiam Abbas plenam potestatem habet in vota Monachi in fauorem, & gratiam Religionis, qua Monachus se omni voluntate abdicauit. Item, ne Monachus noua sibi onera imponat post susceptum Monasticæ vitæ institutum. Acque hæc opinio probabilior mihi videtur.

Decimosextimò quæritur, An Abbas ius habeat, & auctoritatem dissoluedi vota Monachorum facta ijs in rebus, quæ ad Regulas, & Constitutiones Monastici pertinent instituti? Negant quidam, quando Abbas non potest Monachos Regula, aut Constitutionis vinculo soluere: secus, si possit. Sed vniuersè videtur oppositum esse probabile, quod alij tradiderunt, eo quòd ex proxima questione liquet eum talem potestatem habere. Ratio in promptu est, quoniam licet materia voti ei subiecta non sit, si neminem possit Regulis, & Constitutionibus soluere, Monachi tamen voluntas ei plene subijcitur, ita vt iure prohibere queat, Monachos se nouis Votorum vinculis obstringere.

Decimoctauò quæritur, An si Monachus tran situm ad arctius Religionis institutum vouerit, liceat Abbati eiusmodi votum rescindere? Caietanus negat loco citato, negat etiam Nauar. cap. 30. de voto, & voti redempti. num. 2. & hoc ideo, quia putant Abbatem non posse Monachi vota dissoluere ijs in rebus, in quibus ille nõ est ipsi subiectus, qualis est huius liquet materia: nam cui libet Monacho licet ad arctiorem Religionis normam, & regulam commigrare. c. Licet, de regularib. Immo ipse Caiet. hoc argumento vtitur ad suam sententiam

comproban-

comprobendam. Nam si Abbati ius esset dissol-
uendi vota in his, in quibus ei Monachus minimè
subijcitur, eidem quoque ius esset votum eiusmo-
di rescindendi.

Mihi tamen aliter videtur dicendum, nempe
id voti non posse ab Abbate relaxari, non quod
cetera non possit, sed quia ius canonicum expres-
sim hoc ab Abbatis potestate exceptum esse con-
stituit. Nam concedit Monachis liberum transi-
tum ad seuerius, & durius vitæ Monasticæ inflit-
tum, petito saltem, licet non obtento Abbatis
consensu. *cap. Licet. de regulariis.* Quod si Abbati
tantum iuris esset, & potestatis, hoc votum scilicet
pro nutu suo relaxandi, gradum profecto, &
transitum ad arctiorem Religionem intercluderet,
& spem, ac liberam facultatem transeundi
præcideret.

Decimononò queritur, An si Monachus voueat
aliquid ad tēpus, quo erit extra Abbatis, cui sub-
est, potestatem, persoluendum, possit, in cuius
nunc est potestate, dissoluere? Quidam id negant,
argumento à simili permoti. Supra enim diximus
nequire dominii, aut maritum vota relaxare ser-
ui, vel vxoris tempore libertatis implenda. Ve-
rùm mihi certè magis placet aliorum sententia,
asserentium non idem iuris esse in huiusmodi votis
Monachorum, quod iuris est in votis serui, &
vxoris. Et Monachum in hoc potius filio impube-
ri comparari: ita ut, sicut iure patet vota filij ante
decimum quartum annum rescindi, etiam si fi-
lius iusta, & recta conscientia ea vouerit post an-
nos pubertatis exoluenda; sicut etiam Abbas pari-
ratione, & iure Monachi similia vota dissoluat.
Pater dissoluit vota filij, quia volūtas patris eo tem-
pore imperfecta censetur. Abbas potest vota Mo-
nachi irrita facere, quia voluntas Monachi est
Abbati in omnibus subiecta.

Vigesimò queritur, An vota Nouitiorum ab
Abbate iura conscientia dissolui, & dirimi que-
ant? Respondet Nauar. in *Manu. c. 12. m. 65.* nō posse:
quia Nouitij nondū sunt in Religioforum sodali-
tate cooptrati: asserit tamē, Abbatem posse ea vo-
ta suspendere toto eo tēpore, quo sunt nouitij, nā
iusta subest causa, ex qua ad tempus eiusmodi vo-
ta differantur. Quæ sententia alijs non omni ex
parte probatur: Aut enim, inquit, vota Nouitij
facta sunt ante ingressum in Religionē, & in hæc
nihil iuris, & potestatis Superior habet, quod at-
tinet ad facultatē ea vota irrita reddēdi, aut post
ingressum: quæ rursus, aut Superioris potestatem
aliqua ex parte impediunt, & rescindi, ac dissol-
ui queunt ab Abbate: quoniam Nouitius, dum pro-
batur, Religionis Præfecto subijcitur: aut nihil
impediunt, & hæc rescindi non possunt. Item a-
iunt: Si Nouitius votum fecerit, & illud retulerit
ad tēpus, quo sui iuris extra Religionē erit in Re-
ligiosa vitā nō perseuerans, irritū reddere Super-
rior nō poterit, vt ex dictis facillè constat. Ego cū
Nauarro dicendum existimo, vota Nouitij in vni-
uersum, siue personalia sint, siue realia, irrita fieri
per Superiorem non posse, quia nullum in ea ius
Superior habet: sed vel suspenduntur, & differū-
tur ad tempus, eo quod dum Nouitius probatur,
impleri cōmodè nequeunt: vel in ipso probatio-
nis, & tyrociniij tempore exolui debent, eo quod
nihil Nouitio obesse videatur. *Sylu. voti. 4. q. 7. d. 3.*

Vigesimoprimum queritur, An vota, quæ aliquis
ante monasticam vitam susceptam fecerat, hoc
est, ante ingressum in Religionem, Abbatis aucto-
ritate dissolui queant? Respondet, dum Nouitius
est, ea vota ipso iure, quasi sopita esse, & ad tem-
pus dilata, si vna cum Religionis instituto seruari
nequeunt, qualia sunt aliqua vota personalia
ie iuniorum, vel peregrinationum: secus imple-
ri debere, qualia sunt aliqua vota realia de ele-
mosynis in vsu pauperum largiendis. *Idem Sylu.
votum. 4. quest. 7. versic. Tertium secundum Archiepiscopum.*
Solenni verò professione Religionis emissa,
omnia vota personalia finiuntur, & cessant, quoniam
in ipsum Religionis votum perpetui, communi
iure commutantur, & *Scripturæ, de voto, & vo-
ti redempti.* vt capite sequenti apparebit.

Caput XVIII.

De Votorum Commutatione:

PRIMO queritur, An Superioris potestas, &
auctoritas requiratur ad commutandum vo-
tum in maius, præstantiusque bonum? Non voca-
tur in dubium absolute, & simpliciter, an in com-
mutatione votorum Superioris auctoritas sit ne-
cessaria: nam S. Thomas 2. 2. quest. 88. art. 12. aperit,
& clarè respondet in hunc modum: *Votum, est Pro-
missio Deo facta de aliquo, quod si Deo acceptum. Quid sit
autem in aliqua promissione acceptum ei, cui promittitur, ex
eius pendet arbitrio. Prælati autem in Ecclesia gerit vicem
Dei; & ideo in commutatione, vel dispensatione votorum
requiritur Prælati auctoritas, quæ in persona Dei determi-
net, quid sit Deo acceptum.* Hæc Sæctus Thomas: Idem
prorsus ait Richardus 4. dist. 38. art. 8. quest. 1. Idem
etiam docet Bonauentura in 4. dist. 38. art. 2. quest. 2.
Quod ergo queritur est, an ad commutandū vo-
tum in id, quod certò, & euidenter est præstantius,
& maius bonum, requiratur Superioris auctori-
tas? Duæ sunt opiniones: Prima docens, quando
votum reddi, & seruari potest vna cū eo, in quod
commutatur, requiri eiusmodi auctoritatem, li-
cèt certò constet esse maius bonum id, cum quo
votum permutatur; nisi illud sit votum Religio-
nis perpetuum: quam sententiā videntur Cano-
nici iuris interpretes tueri, Innocentius, inquam
Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, Imola, Anto-
nius Butrius, Felinus in c. *Peruenit. 2. de iureiur.* quos
citatur, & sequitur Syluester *votum. 4. quest. 7. versic. 2.*
& idem sensit Goffredus, teste Syluestro: Eorum
ratio hæc est, quia si quis vouerit seruiturum se in
aliqua hospitali domo, nequit propria auctoritate
commutare in aliud votū, quo se Deo obstrin-
gat ad seruiendum in alia pauperiori domo, &
laboriosiori: aut si voueat certam peregrinatio-
nem, nequit permutari cum alia, licèt religio-
siori, sanctiorique: aut si voueat daturum se ele-
mosynam certis pauperibus, ei non licet permutare
cū alia, quæ detur egenis maiori inopia pres-
sis. Nec item qui vouit ingressum in laxiorem Re-
ligionē, potest sua auctoritate mutare in ingres-
sum ad arctiorem. Deindè, nemo potest in sua cau-
sa esse iudex. Item, nemo vtitur iurisdictione in
seipsum; at votum sine iurisdictione mutari non
potest.

Secunda opinio negat eiusmodi auctoritatem
requiri, quando certò, & euidenter patet maius